

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Dava, davacının Beşiktaş Sosyal Güvenlik Merkezinin 10/04/2013 tarih B. 13.2.SGK.4.34.10.04-11.3/6.277.092 sayılı işleminin iptaline, 13/05/1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca gözaltında ve tutuklulukta geçen sürelerinin primlerinin davacının devletten yargılandığı dava için tazminat almadığı gözetilerek hazineden tahsil edilmek suretiyle borçlandırılmasına ilişkin olarak açılmıştır.

Uyuşmazlıkta, 13/05/1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan 6111 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 aylık müracaat süresi içinde davaları sonuçlanan, kovuşturmaya yer olmadığına, beraat ve zamanaşımından düşmeye karar verilmiş olanların müracaatları kabul edilerek bu Yasadan yararlandırılmış ancak 6111 sayılı Yasanın 52. maddesi ile 5510 sayılı Yasaya eklenen geçici 36. maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 aylık sürede henüz yargılaması devam eden ve bu süreden sonra hakkındaki dava zamanaşımından düşen davacının talebinin reddedilmesi sonucu söz konusu kurum işleminin iptali ile 5510 sayılı Yasa kapsamında davacının borçlandırma talebinin kabulüne ilişkindir.

Bu kapsamda, mahkememizce öncelikle anılan Yasa maddesindeki altı aylık sürenin dosyanın esası hakkında ve uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak hüküm olması nedeniyle dikkate alınıp irdelenmesi gerekmektedir.

II- UYGULANACAK YASA KURALI SORUNU:

25.02.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 6111 sayılı Yasanın 52. maddesi uyarınca 5510 sayılı Yasaya eklenen geçici 36. maddesinde "13/5/1971 tarihli ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilenlerin, gözaltında veya tutuklulukta geçen süreleri için kendilerinin ya da hak sahiplerinin bu durumlarını belgeleyerek bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla, gözaltında veya tutuklulukta geçen süreleri, talep tarihinde 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerinin; bu durumlarından dolayı dava açıp tazminat alanların borcun tebliğ tarihinden itibaren altı ay içerisinde kendilerince veya hak sahiplerince, tazminat almamış olanların ise Hazinece ödenmesi suretiyle borçlandırılır. Bu şekilde borçlanılan süreler Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir. Ancak, sigortalılık başlangıç tarihinden önceki borçlanılan süreler sigortalılık başlangıç tarihini geriye götürmez.

Yine 5434 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca kurulan sıkıyönetim mahkemelerinin görev alanına giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilenlerin, herhangi bir nedenle hizmet sayılmayan gözaltında veya tutuklulukta geçen süreleri, kendileri

veya hak sahiplerinin bu durumlarını belgeleyerek bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla, gözaltına alındığı veya tutuklandığı tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademesinin talep tarihindeki katsayılar ve emeklilik keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar ile kesenek ve karşılık oranları esas alınmak suretiyle hesaplanacak borçlanma tutarının altı ay içerisinde kendilerince veya hak sahiplerince ödenmesi halinde hizmet sürelerine eklenir. Borçlanılan süreler 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesine göre yaş tespitinde dikkate alınmaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Bu çerçevede anılan yasa hükmünde geçen “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde talepte bulunması” hükmü önümüzdeki davanın kabul koşulları açısından mahkememizce “doğrudan” uygulanacak “yasa kuralı” niteliği taşımaktadır.

III- 6111 SAYILI YASANIN 52. MADDESİ İLE 5510 SAYILI YASAYA EKLENEN GEÇİCİ 36. MADDESİNİN 1 VE 2. FIKRALARINDA GEÇEN “BU MADDENİN YAYIMI TARİHİNDEN İTİBAREN 6 AY İÇERİSİNDE TALEPTE BULUNMASI KAYDIYLA” YOLUNDAKİ SÖZCÜKLERİNİN ANAYASA’YA AYKIRILIĞI İTİRAZIMIZIN NEDENLERİ:

A- Dayanılan Anayasa Kuralları:

Anayasanın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne yer verilmektedir.

B- İtirazımıza Konu Yasa Kuralının Kapsamı, Anlamı ve Sonuçları:

aa- 6111 sayılı yasanın 52. maddesi ile 5510 sayılı yasaya eklenen geçici 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında geçen “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla” hükmünün kapsamı:

5510 sayılı Yasanın geçici 36. maddesi ile 1402 sayılı Yasa uyarınca Sıkıyönetim Mahkemelerinin görevine giren suçlar nedeniyle yakalanan veya tutuklananlardan haklarında mahkûmiyet verilmeyen hak sahiplerinin kanunun yayım tarihinden itibaren altı ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla, yakalanan ve tutuklulukta geçen süreleri 5510 sayılı Yasanın 4 ve 82. maddeleri kapsamında dava açıp tazminat alanların borcun tebliğ tarihinden itibaren altı ay içerisinde kendilerince veya hak sahiplerince, tazminat almamış olanların ise Hazinece ödenmesi suretiyle borçlandırılacağı belirtilmiş ve yine 5434 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken yukarıda belirtilen şekilde gözaltına alınan ya da tutuklanan kişilere ilişkin 1. fıkra da belirtilen şekilde 5434 sayılı Yasanın 205 ve ilgili maddeleri doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir.

bb- 6111 sayılı Yasanın 52. maddesi ile 5510 sayılı Yasaya eklenen geçici 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında geçen “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla “maddesinin Anlamı ve Adli Yargı-İdari Yargı Düzenleri Arasında Görev Ayrımına İlişkin Anayasal Kurallar Bakımından Sonuçları:

Mahkememizce itiraza konu edilen yasa maddesindeki altı aylık sürenin uygulanması halinde yasanın yürürlüğe girdiği tarihte ve belirtilen altı aylık süre içerisinde ceza

yargılaması devam eden ve daha sonra sonuçlanan davacı yönünden davanın kabul koşulları açısından doğrudan ve olumsuz sonuç doğuracak şekilde etkili olacağı açıkça ortadadır.

C- 6111 sayılı Yasanın 52. maddesi ile 5510 sayılı Yasaya eklenen geçici 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında geçen “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla” maddesinin Anayasa’ya Aykırılık Nedenleri:

Anayasa'nın 2. maddesine göre, “Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir. Anılan ilkenin bir gereği olarak, hiçbir organ ya da kurum dayanağını Anayasa ya da yasadan almadığı yetkiyi kullanamayacak ya da yetki veya görevini bir başka organa devredemeyecektir. Anayasa'da Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir hukuk devleti olduğu vurgulanırken, Devlet içinde tüm kamusal yaşam ve yönetimin yargı denetimine bağlı olması amaçlanmıştır. Çünkü yargı denetimi hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur. Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasındaki “idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır” kuralıyla amaçlanan etkili bir yargısal denetimdir. Bu kural, yönetimin kamu hukuku ya da özel hukuk alanına giren tüm eylem ve işlemlerini kapsamaktadır.

Yine Anayasanın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne yer verilmektedir.

6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 52. maddesi ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici 36. maddesi ile Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen Sosyal ve Hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde yasa koyucunun 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilenlerin gözaltında ve tutuklulukta haksız bir şekilde geçen süreler nedeniyle uğradıkları maddi ve manevi kayıpların telafi etmek amacıyla yasal düzenleme yaptığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar yasa hükmünde “kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilenlerin” şeklinde bir düzenleme yapılmış ise de dosyamıza sunulan örnek uygulamalar ve Gaziosmanpaşa Sigorta Müdürlüğü'nün 01/12/2011 tarihli yazısında da ayrıntılı olarak belirtildiği şekilde kurum tarafından geçici 36. maddenin “1402 sayılı Yasa kapsamında mahkumiyetle sonuçlanmayan” şeklinde uygulama alanı bulmuştur.

Mahkememizde görülmekte olan davaya konu işlem nedeniyle davacının 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa muhalefetten dolayı 11 yıl 13 gün gözaltında ve tutuklu kaldığı, İstanbul 1 nolu Sıkıyönetim Mahkemesinde hakkında açılan davanın Sıkıyönetim Mahkemelerinin kaldırılması ile Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/393 esas sayılı dosyasına devrolunduğu, her ne kadar davacı hakkında mahkumiyet kararı verilmiş ise de Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 2012/7907 esas sayılı ilamı ile dava zamanaşımının dolması nedeniyle düşme kararı verildiği anlaşılmaktadır.

5510 sayılı Yasanın geçici 36. maddesinin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle davacı hakkındaki yargılamanın devam ettiği ve yasada belirtilen 6 aylık süre içerisinde başvurusunun imkansız olduğu ortadadır.

Hal böyle olunca, geçici 36. maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ceza davası sonuçlanmamış kişiler yönünden söz konusu madde de yer alan “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla” hükmünün Anayasa’nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine açıkça aykırı olduğu, Sosyal ve Hukuk Devleti İlkeleri yönünden de ciddi haksızlıklara ve mağduriyetlere neden olacağı kanaati mahkememizde oluşmakla, davacı vekilinin bu yöndeki itirazı da yerinde görülerek, anılan Yasa maddesindeki bu sözcüklerin Anayasa kurallarına uymadığı düşünülmektedir.

V- İSTEM ve SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle, 6111 sayılı Yasanın 52. maddesi ile 5510 sayılı Yasaya eklenen geçici 36. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında geçen “bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde talepte bulunması kaydıyla” sözcüklerinin Anayasa’mızın 10. maddesine aykırı olduğu ve Anayasa Mahkemesi’nce iptali gerekeceği düşüncesi ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin 1. fıkrası uyarınca itiraz yoluyla incelenmek üzere Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına, yine anılan Yasa maddesinin 5. fıkrası uyarınca başvurumuzun Anayasa Mahkemesi’ne noksansız olarak gidişinden başlayarak beş ay süre ile Anayasa Mahkemesi’nin bu konudaki kararının beklenmesine, başvuru kararımız, kararımıza ilişkin tutanağımız ile dava dilekçesi ve eklerinin onaylı örneklerinin Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmesine, kararımızın bir örneğinin taraflara tebliğine, 10.10.2013 tarihinde karar verildi.””